

2019 Yılı ETKB Çevre Faaliyetleri Raporu Özet Bilgi

Ülkemiz, “enerji ve doğal kaynaklarını verimli ve çevreye duyarlı şekilde değerlendirerek ülke refahına en yüksek katkıyı sağlama” misyonu ve “enerji ve doğal kaynaklarda güvenli bir gelecek” vizyonu doğrultusunda enerjinin üretiminden, nihai tüketimine kadar bütün süreçlerde verimliliğin artırılmasını hedeflemektedir.

Sürdürülebilir kalkınmanın giderek önem kazanması, yenilenebilir enerji ve enerji verimliliğine yönelik çabaların önemini her geçen gün daha da artırmaktadır. Covid-19 salgını sonrası dünya genelinde çevre bilinci, sürdürülebilirlik, temiz enerji kaynakları gibi kavramlar daha çok gündeme gelmektedir. Bu doğrultuda, enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji alanındaki atılımlarımızı hız kesmeden devam ettirmenin yanı sıra enerji ve tabii kaynaklarımızı çevreye duyarlı olarak kullanmak, yer altı kaynaklarımıza keşiften üretime, hammaddeden yarı mamul ve mamul maddeye ARGE çalışmalarımızla değer katmak ve su, toprak ve hava yönetimini en doğru şekilde sağlamak, çevre ve sürdürülebilirlik konularındaki perspektifimizi ortaya koymaktadır.

2019 yılının Ekim Ayı içerisinde Bakanlığımızın çevre ve sürdürülebilirlik alanındaki kümülatif faaliyetlerinin ortaya konulması amacıyla hazırlanan ilk Çevre Faaliyetleri Raporu yayımlanmış olup işbu rapor ise 2019 yılı özelinde Bakanlığımız ile Bağlı, İlgili ve İlişkili Kuruluşlarının çevre ile ilgili yıllık faaliyetlerine yönelik hazırlanmıştır. Diğer bir deyişle Rapor 01.01-31.12.2019 dönemi faaliyetlerini kapsamaktadır.

Bakanlığımız Bağlı, İlgili ve İlişkili Kuruluşlarının faaliyetleri “**Su Kalitesi ve Kontrolü**”, “**Atık Yönetimi**”, “**Toprak Kalitesi ve Kontrolü**”, “**Hava Kalitesi ve İklim Değişikliği**” ve “**Çevre Yönetimi Yatay Konular**” başlıkları altında gruplandırılmış olup 2019 yılı içerisinde tamamlanmış 16 adet, devam eden 63 adet ve planlanan 7 adet olmak üzere toplam 86 adet proje ve faaliyet bulunmaktadır.

Bakanlığımız ile Bağlı, İlgili ve İlişkili Kuruluşları tarafından 2019 yılı içerisinde çevre ile ilgili faaliyetler için toplamda 91 milyon TL harcama yapılmıştır. 2019 yılında geri kazanım ve geri dönüşüm faaliyetleri ile sağlanan tasarruflar ve kazançların toplamı 55 milyon TL olmuştur.

Bakanlığımız Bağlı, İlgili ve İlişkili Kuruluşlarının faaliyet halindeki endüstriyel ve evsel arıtma tesislerinde 2019 yılı içerisinde 9 milyon m³lük suyun arıtımı gerçekleştirilmiş olup bunun %41,7’si geri kazanılmıştır. Arıtılarak geri kazanılan sular proses, yıkama, sulama ve kullanma suyu olarak tekrar kullanılmaktadır.

Bakanlığımız Bağlı, İlgili ve İlişkili Kuruluşları 2019 yılında çevre ve sürdürülebilirlik alanlarında katıldıkları uluslararası etkinliklerde yürüttüğü projelerle ödüller almıştır. 2019 yılı Eylül ayı içerisinde Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü’nün “Uçucu Küllerin Karakteristikleri ve Çevreye Etkilerinin Araştırılması: Sentetik Zeolit Yapımında Kullanılabilirliği” projesi TEKNOFEST adlı festival kapsamında düzenlenen ve 22 ülkeden 384 buluşun yarıştığı 4. İstanbul Uluslararası Buluş Fuarında (ISIF’19) altın madalya ile ödüllendirilmiştir. BOTAŞ Petrol İşletmeleri Bölge Müdürlüğü ise 29 Eylül 2019 tarihinde Vietnam’da düzenlenen 2019 yılı Yeşil Dünya Ödül Töreninde Biyoçeşitlilik Projesi ile Altın Ödül, Tuz Gölü Yer Altı Doğal Gaz Depolama Projesi ile

“Sürdürülebilirlik” kategorisinde Gümüş Ödül, “Karbon Azaltımı” kategorisinde Gümüş Ödül ve “En İyi Devlet Kurumu” kategorisinde Gümüş Ödül sahibi olmuştur.

Bakanlığımız hava kalitesinin iyileştirilmesine ve iklim değişikliği ile mücadeleye ağaçlandırma faaliyetleriyle önemli katkılar sağlamıştır. 2019 yılı içerisinde toplam 486.654 adet ağaç dikimi gerçekleştirilmiştir.

Bakanlığımızın ağaçlandırma ile ilgili diğer bir önemli çalışması da "Bir Enerji Bir Nefes" kampanyası olmuştur. Bakanlığımız ile ELDER, GAZBİR, PETDER ve KÖMÜRDER arasında 12 Nisan 2018 tarihinde imzalanan protokol ile "Bir Enerji Bir Nefes" kampanyası başlatılmıştır.

26 Kasım 2018 tarihinde Bakanlığımız, Tarım ve Orman Bakanlığı (Orman Genel Müdürlüğü) ve Bir Enerji Bir Nefes Protokolünde imzası bulunan Birlik ve Dernek temsilcilerinin katılımı ile yapılan toplantı neticesinde her bir şirket/dernekle, Bakanlığımızın ve Orman Genel Müdürlüğünün (OGM) imzaladığı şekilde alt protokollere istinaden fidan dikim süreci başlatılmıştır.

Yapılan alt protokoller kapsamında dikilmesi hedeflenen 2.744.188 fidanın 2.284.188 adedi dikilmiş, kalan 460.000 adet fidanın dikim süreci devam etmektedir.

Kurumların 2019 yılı içerisindeki dikmiş olduğu ağaçlar ve Bir Enerji Bir Nefes Kampanyasında dikilen ağaçların toplamının bir yıl içerisindeki emisyon azaltımı yaklaşık 30.500 ton CO₂'ye denk gelmektedir.

Bakanlığımız atık yönetimi alanındaki etkinliğini de her geçen gün artırmaktadır. 2019 yılı içerisinde Bakanlığımız Bağlı, İlgili ve İlişkili kuruluşları bünyesinde toplam 4.936.711 ton atığın geri kazanımı sağlanmış, 28.949 ton atık bertaraf edilmiştir.

Bakanlığımızın atık yönetimi politikalarında Sıfır Atık Yönetimi Projesi de önemli bir yere sahiptir. Sıfır Atık Projesi kapsamındaki 2019 yılında 261 ton ambalaj atığı toplanarak 628 bin kWh enerji tasarrufu sağlanmıştır.

TKİ tarafından 2019 yılı içerisinde 300 ton leonardit kullanılarak 253.948 litre hümik asit üretimi gerçekleştirilmiştir. Bunun yanında TKİ'ye bağlı Lavvar (kömür zenginleştirme) tesislerinde kurulan şlam kömür kazanım ünitelerinde 2019 yılı içerisinde toplam 229.565 ton şlam elde edilmiştir. Ayrıca 10.130 ton şlam atıklarının kömür yakma tesislerinde değerlendirilmiştir.

Bakanlığımızın çevre odaklı ve sürdürülebilir çevre yönetimi vizyonunun göstergesi olan entegre yönetim sistemlerine geçiş çalışmaları başlatılmıştır. 2019 yılı öncesinde TS EN ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi belgesine sahip olan Bakanlık, BOTAŞ, BİL, TPIC, TEİAŞ, TEMSAN ve TKİ'nin yanına 2019 yılı içerisinde Çevre Yönetim Sistemi belgelerini alan BOREN, EÜAŞ, Eti Maden ve TPAO eklenmiştir. Ayrıca, MTA, TEDAŞ ve TTK'nın Çevre Yönetim Sistemi Belgesi alma konusundaki çalışmaları devam etmektedir.

Bakanlığımız bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının atık, su ve karbon ayak izinin azaltılması, sıfır atık, ekosistem değerlendirme, rehabilitasyon, maddesel geri kazanım, çevre yönetimi etkinliğini geliştirme, sektörler arası sinerji, endüstriyel simbiyoz çalışmaları, hümik asit, sentetik zeolit, polilol gibi yenilikçi ara ve uç ürün geliştirme, doğrudan ve dolaylı etki analizleri

faaliyetlerinin yer aldığı bu rapor, birimler arası örnek faaliyetlerin paylaşılması, farkındalığın ve daha odaklı çalışmaların artmasına hizmet edecektir. Bakanlık, ortak formatları geliştirilen çevre faaliyetleri dönemsel raporlarını hazırlamayı sürdürerek, enerji-çevre ilişkisi bağlamında üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmeye devam etmektedir.